

Aşgabat — Türkmenistanyň Daşary İşler Ministriliginiň Halkara Gatnaşyklar Institutynda geçirilen leksiýada alym Derya Soysal meşhur türkmen şahyry we akyldary Magtymguly Pyragynyň öçmejek mirasyna hormat goýdy. Ol Pyragynyň edebiýata, filozofiýa we milli şahsyýete bolan çuňňur täsirini nygtap geçdi, onuň Türkmenistanda we tutuş dünýäde uly abraýa eýedigini belläp geçdi.

Soysal Magtymguly Pyragyny “sözün gudraty we güýji bilen poeziýa dünýäsi hökmürowanlyk edýän beýik türkmen akyldary we şahyry” hökmünde häsiýetlendirdi. Ol Pyragynyň eserleriniň dil we medeni çäklerden geçip, birnäçe dile terjime edilendigini belläp geçdi. Ilkinji Günbatar terjimesi 1879-njy ýylda Wamberi tarapyndan ýerine ýetirilip, Günbatar Ýewropada uly gyzyklanma dörettdi.

Leksiýa wagtynda Soysal Pyragynyň “Aýrylma” (“Gidişme”) goşgusyny okady we bu goşgynyň türkmen watançylygynyň emele gelmegindäki ornuny düşündirdi. “Bu goşguda Pyragy türkmenleri hiç haçan ata watanlaryny taşlamazlyga çagyryýar” diýip, ol beýik şahyryň milli şahsyýete we agzybirlige bolan ygrarlygyny nygtady.

Ol Pyragynyň poeziýasynyň esasy temalaryny hem belläp geçdi:

- Watançylyk we edermenlik
- Ruhy arassalyk
- Tebigata bolan söýgi
- Merhemet, hormat we hoşniýetlilik
- Pähimlilik we ynsanperwerlik

Soysal Pyragynyň Merkezi Aziýada medeni we ruhy şahsyýet hökmünde ähmiýetini hem nygtady. “Ol diňe bir filosofik şahyr we ruhy lider bolman, eýsem, türk edebiýatynyň öňdebaryjysy hem boldy” diýip, ol belledi. Pyragy klassiki Çağatay dilini — Orta Aziýanyň hanlarynyň saray dili — edebiýatda ulanyp, ony poeziýanyň we pikirlenmegiň dili hökmünde ýokarlandyrmaga goşant goşdy.

Onuň täsiri bolan ugruny ykrar edip, Halkara Türk Medeniýeti Guramasy (TÜRKSÖY) 2024-nji ýyly Magtymguly Pyragy ýyly diýip ygylan etdi, şahyryň türk dünýäsi üçin eden hyzmatlaryny hormatlamak maksady bilen.

Soysal leksiýasyny Türkmenistanyň Prezidenti Serdar Berdimuhamedowyň Magtymguly Pyragy barada aýdan sözleri bilen tamamlady.